

VINNOVA INFORMATION
VI 2013:08

ÄLDRE ENTREPRENÖRER MED SOCIALA INNOVATIONER FÖR ÄLDRE

- EN PILOTSTUDIE KRING EN INKUBATORVERKSAMHET FÖR ÄLDRE

REGERINGSUPPDRAG

DAVID LUNDBORG & SUSANNE NORMAN

Titel: Äldre entreprenörer med sociala innovationer för äldre - *en pilotstudie kring en inkubatorverksamhet för äldre*
Författare: David Lundborg & Susanne Norman
Serie: VINNOVA Information VI 2013:08
ISSN 1650-3120
Utgiven: Mars 2013
Utgivare: VINNOVA - Verket för Innovationssystem
Diarienummer: 2011-01997.5

VINNOVA stärker Sveriges innovationskraft för hållbar tillväxt och samhällsnytta

VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet. Vår uppgift är att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation och att finansiera behovsmotiverad forskning.

VINNOVAs vision är att Sverige ska vara ett globalt ledande forsknings- och innovationsland som är attraktivt att investera och bedriva verksamhet i. Vi främjar samverkan mellan företag, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. Det gör vi genom att stimulera ökat nyttiggörande av forskning, investera långsiktigt i starka forsknings- och innovationsmiljöer och genom att utveckla katalyserande mötesplatser. VINNOVAs verksamhet är även inriktad på att stärka internationell samverkan. Vi fäster stor vikt vid att samspela med andra forskningsfinansierare och innovationsfrämjande organisationer för större effekt. Varje år investerar VINNOVA drygt 2 miljarder kronor i olika insatser.

VINNOVA är en statlig myndighet under Näringsdepartementet och nationell kontaktmyndighet för EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Vi är också regeringens expertmyndighet inom det innovationspolitiska området. VINNOVA bildades 1 januari 2001. Vi är drygt 200 personer och har kontor i Stockholm och Bryssel. Generaldirektör är Charlotte Brogren.

I publikationsserien **VINNOVA Information** publiceras informations- och presentationsmaterial som beskriver VINNOVAs verksamhet. Det kan röra sig om programskrivningar, projektkataloger, seminariedokumentation, verksamhetsberättelser etc. I denna serie kan även strategiskt viktiga remissvar, regeringsuppdrag, verksamhetsplanering eller andra dokument som återger VINNOVAs synpunkter och policymässiga ställningstaganden förekomma.

I VINNOVAs publikationsserier redovisar bland andra forskare, utredare och analytiker sina projekt. Publiceringen innebär inte att VINNOVA tar ställning till framförda åsikter, slutsatser och resultat. Undantag är publikationsserien VINNOVA Information där återgivande av VINNOVAs synpunkter och ställningstaganden kan förekomma.

VINNOVAs publikationer finns att beställa, läsa och ladda ner via www.VINNOVA.se. Tryckta utgåvor av VINNOVA Analys och Rapport säljs via Fritzes, www.fritzes.se, tel 08-598 191 90, fax 08-598 191 91 eller order.fritzes@nj.se

VINNOVA's publications are published at www.VINNOVA.se

Äldre entreprenörer med sociala innovationer för äldre

- en pilotstudie kring en inkubatorverksamhet
för äldre

Regeringsuppdrag
VINNOVAs diarienumr 2011-01997.5

av

David Lundborg & Susanne Norman

Förord

I föreliggande rapport redovisas ett delresultat från regeringsuppdraget ”Social innovation i vården och omsorgen om de mest sjuka äldre” (S2011/5887/FST) som VINNOVA fick i mars 2012.

Under 2012 fick VINNOVA ett regeringsuppdrag ”Social innovation i vården och omsorgen om de mest sjuka äldre” (2011-01997.5). Regeringen uppdrog åt VINNOVA att i samarbete med universitet och högskolor och i samråd med andra relevanta aktörer vidareutveckla goda exempel kring sociala innovationer. Mer specifikt innebar uppdraget att genomföra ett fördjupat utvecklingsarbete kring sociala innovationer inom boende, lättare servicetjänster, trygghetsskapande insatser och social samvaro. Social innovation är en viktig del av VINNOVAs nya fokus på att stärka innovationskraften i offentlig verksamhet för att underlätta spridning och användning av innovationer inom kommuner, landsting och statliga myndigheter.

Social innovation är en åtgärd som syftar till att öka människors välbefinnande genom att identifiera och möta upp sociala behov.

Den här delrapporten är en beskrivning av ett helt nytt initiativ att låter entreprenörer över 55 år få möjlighet att utveckla sina idéer i en inkubator. Idéerna ska vara lösningar riktade till i första hand äldre.

För att undersöka hur en inkubatorverksamhet för äldre bör utformas har ett pilotprojekt initierats. Satsningen har lanserats under namnet INKUBATOR 55+ gentemot målgruppen entreprenörer 55+ med idéer som skapar nytta för andra äldre.

Vår livslängd ökar och andelen äldre utgör en allt större del av befolkningen. Äldre människor har ovärderlig kunskap och erfarenhet, och de utgör en stor tillgång för samhället. I detta projekt utvärderas en metod för att ta till vara kompetensen och idéri kedomen hos äldre entreprenörer som har idéer riktade till äldre. I Inkubator 55+ ges konkret affärsutvecklingsstöd som ska bidra till att bättre tillvarata kompetens och samtidigt medverka till att fler innovativa affärsidéer riktade mot äldre blir verklighet.

Detta arbete har visat att det med ibland mycket små och enkla medel går att utveckla lösningar som får stor betydelse för både individ och samhälle.

Ett varmt tack riktas härmed till samtliga som bidragit till att denna rapport har kunnat sammanställas.

VINNOVA i mars 2013

Johanna Ulfvarson
Handläggare
Avdelning Hälsa

Innehåll

Sammanfattning	7
1 CSES – Center för Socialt Entreprenörskap Stockholm.....	9
2 Om INKUBATOR 55+.....	10
3 Resultat och antaganden.....	12
4 Förslag för en framtida ordinarie verksamhet	16

Sammanfattning

Vi lever allt längre i Sverige. På 150 år har medellivslängden ökat från strax under 50 år 1861 till omkring 80 år idag.¹ Andelen äldre utgör en allt större del av befolkningen. År 2020 beräknas 21 procent av Sveriges befolkning vara 65 år eller äldre.²

I samhällsdebatten diskuteras detta ofta som ett problem, det finns oro för belastningen på välfärdssystemet när allt fler blir äldre. Dock finns även positiva aspekter på situationen. Äldre människor har ovärderlig kunskap och erfarenhet och kan vara en stor tillgång för samhället. För samtidigt som vi blir äldre blir vi också friskare. Att ta tillvara äldres drivkraft, kunskap och kompetens för att hitta innovativa sociala affärsidéer är viktigt av främst tre skäl. Det är en möjlighet att

- 1 utnyttja äldre entreprenörers förståelse för sin egen målgrupps behov, det vill säga; de förstår vad äldre behöver och vill ha i form av tjänster och produkter.
- 2 bidra till att skapa arbetstillfällen för de äldre som har energi och drivkraft att fortsätta arbeta lite högre upp i åldrarna.
- 3 ge äldre en möjlighet att utnyttja sina erfarenheter och talanger och leva ett så stimulerande liv som möjligt.

För att undersöka hur en inkubatorverksamhet för äldre bör utformas har ett pilotprojekt initierats och finansierats av VINNOVA, inom ramen för regeringens satsning på äldre. Projektet har utformats och drivs av CSES där äldre entreprenörer (55+) med idéer som skapar nytta för andra äldre rekryterats till inkubatorverksamheten. Satsningen har lanserats under namnet INKUBATOR 55+.

Sammantaget har responsen varit mycket positiv och antalet entreprenörer som tagit kontakt varit över förväntan, speciellt med tanke på begränsning i tid och omfattning. Media har också visat intresse för satsningen, vilket resulterat i flera artiklar i såväl tryckta som digitala medier. Drygt 40 entreprenörer har anmält intresse av att vara med i satsningen med idéer bland annat kring användandet av ny teknik och initiativ för att minska äldres isolering. Fler intressanta entreprenörer och projekt har identifierats än vad det varit möjligt att ta in i satsningen. Flera av deltagarna har på kort tid tagit betydande steg framåt och projektet har gett flera intressanta indikationer och användbara lärdomar som utgör underlag för hur man på bästa sätt skulle kunna organisera en större och mer långsiktig verksamhet anpassad efter målgruppens behov. Deltagande entreprenörer har också varit mycket positiva till satsningen vilket bidrar till CSES slutsats att denna typ av verksamhet på ett framgångsrikt sätt, med en anpassad process och särskilt utvecklade verktyg, har god potential att utvecklas till en permanent

¹ SCB (2012-05-24): Allt fler lever i uti hundra år

² http://www.scb.se/statistik/BE/BE0701/2000I02/BE51ST0303_05.pdf

satsning som komplement till en ordinarie inkubatorverksamhet. Det finns mycket att vinna, både på ett samhällsekonomiskt och ett individuellt personligt plan att tillvarata den kompetens, engagemang och företagsamhet som finns bland äldre. Och det finns lika mycket att vinna på att förverkliga fler sociala innovationer riktade mot äldre.

1 CSES – Center för Socialt Entreprenörskap Stockholm

Under namnet CSES (Center för Socialt Entreprenörskap Stockholm) driver SU Innovation vid Stockholm universitet sedan 1 september 2011 en rådgivar- och inkubatorverksamhet riktad mot sociala entreprenörer och idébärare av sociala innovationer. Centret drivs av SU Innovation med hjälp av finansiering från svenska ESF-rådet och startades för att hjälpa den växande skara individer som inte bara vill tjäna pengar genom sin verksamhet utan också vill åstadkomma en positiv samhällsförändring i sitt företagande. I korthet så stimulerar och stödjer CSES utvecklingen av socialt entreprenörskap, för att bidra till framväxten av nya företag och organisationer som löser angelägna sociala problem.

CSES:

- Stödjer och utvecklar sociala innovationer och socialt entreprenörskap som en drivkraft till positiv förändring i Stockholm/Sverige.
- Driver en inkubator för sociala entreprenörer med stor potential att utveckla och skala upp sina idéer.
- Tillhandahåller en öppen rådgivning för alla sociala entreprenörer i Östra Mellansverige.
- Utvecklar verktyg och processer anpassade för sociala entreprenörers behov.
- Erbjuder utbildningar, finansieringsstöd och nätverk.

För mer information om CSES och SU Innovation se www.cses.se och www.innovation.su.se.

2 Om INKUBATOR 55+

Bakgrund

Vår livslängd ökar och andelen äldre utgör en allt större del av befolkningen. Äldre människor har ovärderlig kunskap och erfarenhet, och de är en stor tillgång för samhället. För att undersöka hur en inkubatorverksamhet för äldre bör utformas har ett pilotprojekt initierats och finansierats av VINNOVA, inom ramen för regeringens satsning på äldre. Projektet, där ett antal entreprenörer sökt och valts ut till att medverka i CSES inkubator- eller rådgivningsverksamhet, har utformats och genomförs av CSES. Satsningen har lanserats under namnet INKUBATOR 55+ gentemot målgruppen entreprenörer 55+ med idéer som skapar nytta för andra äldre.

Genomförande

Inledningsvis har pilotverksamheten planerats och utformats och en projektledare/coach rekryterats. Rekrytering av entreprenörer har främst skett genom pressbearbetning, marknadsföring, uppsökande verksamhet i form av personliga kontakter vid mässor/events, telefonkontakter, mailutskick med mera. Då detta är en pilotverksamhet har rekryteringsinsatserna varit begränsade både i fråga om tid och omfattning.

Pressmaterial och annat informationsmaterial har producerats och spridits till relevanta målgrupper. Rekryteringsaktiviteterna har varit inriktade mot dels den direkta målgruppen, det vill säga för satsningen potentiella entreprenörer, men också gentemot aktörer med möjlighet att förmedla kontakter och sprida information.

En informationsträff har genomförts i form av öppet hus, med möjlighet för entreprenörerna att bolla sin idé med CSES affärscoacher samt träffa andra personer intresserade av satsningen.

I urvalsprocessen har vi tittat på själva idén, med syftet att lösa sociala problem och skapa nytta för äldre (55+). Entreprenören skulle ha fyllt 55 år (och om flera personer stod bakom idén, var kravet att minst hälften fyllt 55 år). Övriga bedömningskriterier som beaktats har varit hållbarhet, innovationsgrad, social nytta, spridning och reproducerbarhet samt den tid man som entreprenör har möjlighet att lägga på sitt projekt.

Inom INKUBATOR 55+ har entreprenörerna tillgång till CSES inkubatormiljö under 4–6 månader, med kostnadsfritt stöd att utveckla sin affärsidé. Processen innefattar täta uppföljnings- och coachmöten med ett angreppssätt särskilt anpassat för att passa sociala entreprenörer och idébärare av sociala innovationer. De entreprenörer som antagits till inkubatorverksamheten erbjuds mer frekventa mötestillfällen än de i den rådgivande verksamheten. Samtliga entreprenörer har tillgång till en personlig affärscoach men även ytterligare affärscoacher anpassat efter entreprenörens individuella behov. Deltagarna har också tillgång till kontors- samt mötesplats med möjlighet att dela arbetsmiljö med andra sociala entreprenörer. Entreprenörerna erbjuds möjlighet att

ta del av CSES ordinarie utbud av kurser, föreläsningar och workshops. Utöver dessa aktiviteter har för målgruppen skräddarsydda kurser, inom bland annat sociala medier, tagits fram. Ett antal nätverksträffar har också genomförts, främst i samband med andra aktiviteter såsom föreläsningar och informationsaktiviteter.

Eftersom satsningen är nationell sker rådgivnings- och coachningstillfällena i vissa fall på distans (Skype, telefonsamtal med mera).

Inom projektet har vi även sökt information om liknande satsningar i andra länder och ett studiebesök till UnLtd³ i London genomfördes den 18–19 oktober 2012, vilket gav värdefulla insikter och information för planering och genomförande av pilotstudien.

³ www.UnLtd.org.uk

3 Resultat och antaganden

Generellt

Studien har genomförts under en begränsad tid med ett mindre antal deltagare, varför resultat och slutsatser inte kan räknas som statistiskt säkerställda, utan endast som en indikation.

Intresset har varit oväntat stort och drygt 40 entreprenörer har anmält intresse av att vara med i satsningen och idéerna har primärt varit inriktade på olika typer av tjänster. Flera idéer har handlat om utbildning för äldre kring digital kommunikationsteknik. Andra har fokuserat på olika insatser för att minska äldres isolering, till exempel digitala och fysiska mötesplatser. Aktiviteter för att öka äldres fysiska och psykiska hälsa och välbefinnande är andra exempel.

Det har varit en väldig bredd i fråga om de entreprenörer som sökt sig till satsningen; anställda, arbetsökande, egna företagare, sjukskrivna under rehabilitering, pensionerade med flera. Syftet med verksamheterna har varierat; att göra nytta för samhället och sina medmänniskor, att skaffa sig/dryga ut en inkomst, att få social samvaro, att arbeta med det som är roligt och intressant med mera.

I projektet har fler intressanta entreprenörer och projekt identifierats än vad som har kunnat antas till satsningen. Media har intresserat sig för satsningen och rapporterat i både tryckta och digitala medier.

Nedan återges information kring de entreprenörer och projekt som sökt sig till satsningen. Siffrorna är att ses som en grov uppskattning då de är beroende av var gränsen för olika definitioner dras.

- Åldersspannet har legat mellan 55–70 år.
- Tiden deltagarna har kunnat lägga på att utveckla sina affärsidéer har varierat mellan 20–100 %.
- Cirka 80 % av idéerna har gällt tjänster.
- Cirka 80 % har varit ensamföretagare.
- Drygt 70 % har befunnit sig på ett idéstadium, resterande har haft verksamheten igång sedan tidigare.⁴
- Cirka 70 % har varit från region Östra Mellansverige.
- Drygt 50 % har varit kvinnor.

⁴ Det finns en stor bredd bland de entreprenörer som befunnit sig på ett idéstadium, allt från att endast ha en idé till att ha kommit väldigt långt i processen (utan att ha startat upp själva verksamheten).

Antagna entreprenörer

Nedan beskrivs kortfattat några av projekten som antagits till INKUBATOR 55+:

- en digital mötesplats för att på olika sätt underlätta för enskilda eller grupper av äldre att få kontakt med varandra och finna information om olika aktiviteter.
- öka förståelsen och kunskapen kring demens – gentemot personal inom äldreomsorgen men även anhöriga med ett speciellt fokus på den yngre generationen.
- om hur man kan få äldre människor mer självständiga samt delaktiga i den digitala världen – och på så sätt också sammankoppla olika generationer och nationaliteter.
- en aktivitetsmetod för ökad samvaro mellan anhöriga och äldre, främst personer som är dementa eller har svårt att kommunicera.
- engagera äldre för att berätta om sina liv, vilket dokumenteras på olika sätt i form av levnadsberättelser – aktiviteten sätter de äldre i centrum samtidigt som värdefull information för såväl anhöriga som medicinsk personal tas tillvara.
- ett koncept kring matlagning, kosthållning och social samvaro för och med 55+.

Frågeställningar

I samband med projektansökan och planeringen av en inkubator för äldre identifierades en del områden som bedömdes eventuellt ha annorlunda egenskaper och behov jämfört med den inkubatorverksamhet som CSES redan driver. Frågeställningarna var formulerade som följer:

Annorlunda uppsökande verksamhet – hur når man äldre entreprenörer?

Som inom många andra grupper finns det specifika aktörer som inriktar sig på målgruppen, i detta fall äldre, vilka identifierats som viktiga samarbetspartners för att sprida information och nå ut till potentiella entreprenörer.

Rekryteringsförfarandet har tagit mycket tid i anspråk. Kravet på eller önskemål om information har generellt varit större än för den befintliga inkubatorverksamheten. Många av frågeställningarna har handlat om definitioner; sociala innovationer, inkubatorverksamhet, socialt entreprenörskap med mera, vilket kan tänkas förklaras av att det är en grupp som i mindre omfattning än andra har kontakt med innovations- och entreprenörmiljöer.

Vi har fått ansökningar från relativt homogena grupper, vill man nå ut exempelvis till personer med utländsk bakgrund tror vi att mer specifikt riktade aktiviteter bör genomföras.

Ung coach – äldre kanske har större utbyte av en ung coach än en i nästan samma ålder?

I projektet har coacher med varierande ålder varit verksamma och vi har inte kunnat se att åldern skulle ha någon större betydelse för utbytet. Snarare handlar det om att skapa ett förtroende mellan affärscoachen och deltagaren och att kunna erbjuda kontinuerligt stöd och en känsla av att ”kunna fråga om allt”. Man skulle kunna säga att det generellt

finns ett större behov hos gruppen av personlig coachning än affärscoaching jämfört med de grupper som traditionellt söker sig till en inkubatorverksamhet.

Vi har identifierat en skillnad i tidsåtgången mellan den ordinarie verksamheten och den för äldre. Den äldre gruppen verkar ha ett behov av längre coachningstillfällen och en något mer frekvent kontakt. Det verkar inte som att coachens ålder är det väsentliga, utan att personen har förståelse för att processen kan vara något mer tidskrävande.

Vilka är äldre entreprenörers drivkrafter och hur tillvaratas dessa i en inkubatormiljö?

Majoriteten av entreprenörerna har uttryckt känslan och tillfredsställelsen av att skapa nytta för sig själv och sin åldersgrupp som den största drivkraften. Flera har också uttryckt en önskan om att arbeta med något som bättre passar egna värderingar och intressen.

Andra vanliga drivkrafter har varit att åstadkomma möjligheter till inkomst, vilket främst gäller personer som inte uppnått pensionsåldern. Några personer som närmast sig eller uppnått pensionsåldern har haft målsättningen att dryga ut den befintliga eller kommande pensionen samt att skapa sig en tillvaro där man har något meningsfullt att sysselsätta sig med.

I likhet med en studie av UnLtd⁵, fanns en tendens att fokusera mer på att skapa socialt och samhällsekonomiskt värde snarare än rent ekonomiskt värde för entreprenören själv.

Är äldre entreprenörer mer eller mindre villiga än yngre entreprenörer att ta risk?

Vi har inte identifierat några direkta skillnader i villigheten att ta risk, utan snarare strukturella skillnader som eventuellt kan ha resultatet att färre äldre beslutar sig för att starta en verksamhet. Äldre kan tänkas ha en levnadsstandard som i större utsträckning kräver en viss inkomst vilket medför att färre äldre entreprenörer (främst innan pensionsåldern) har möjlighet att lägga 100 % av sin tid, vilket varit synligt i detta projekt.

Har äldre entreprenörer liknande behov av fast arbetsplats och regelbunden coachning som yngre entreprenörer?

I jämförelse med ordinarie verksamheten har färre entreprenörer uttryckt ett behov av fast arbetsplats, vilket kan vara ett resultat av att färre entreprenörer kunnat lägga 100 % av sin tid. Flera har dock uttryckt ett behov av att vid vissa aktiviteter, till exempel försäljning (telefonkontakter) samt att vid vissa tillfällen ha möjligheter att nätverka och bolla idéer med andra entreprenörer.

Som nämnts ovan har vi identifierat ett större behov hos gruppen av längre coachningstillfällen och mer regelbundna kontakter.

⁵ UnLtd Research (2012): Golden Opportunities – Social Entrepreneurs in an Ageing Society

Hur skapar man mötesplatser för äldre entreprenörer?

De tillfällen som arrangerats för nätverksaktiviteter har varit väldigt uppskattade. Flera entreprenörer har uttryckt nytta och behov av möjligheten till nätverkande. Upplevelsen är att gruppen har ett något större behov av nätverksaktiviteter, såväl för att knyta kontakter som att utbyta idéer och åsikter. Behovet blir speciellt synligt bland de entreprenörer som är ensamföretagare.

Ett mål inom projektet har också varit att koppla samman de olika personer som sökt sig till programmet, oavsett om de antagits eller inte. Syftet har varit att finna synergier och samarbetsmöjligheter mellan individer och idéer och på så sätt accelerera utvecklingen från idé till praktisk verksamhet.

Finns det några särskilda stöd/verktyg/processer som bör utformas för att bäst hjälpa äldre entreprenörer?

Förutom ovan nämnda och diskuterade stöd/verktyg/processer så har ytterligare några för gruppen särskilda behov identifierats.

Vi har märkt ett större kunskapsbehov inom gruppen kring ny teknik, försäljning, sociala medier och PR, vilket bland annat kan tillgodoses med hjälp av skraddarsydda utbildnings- och föreläsningstillfällen. Många behöver dock även konkret stöd att utveckla webbplats, genomföra marknadsförings- och PR-aktiviteter med mera.

Då flera av entreprenörerna befinner sig på ett geografiskt avstånd har coachning och rådgivning skett på distans, via telefon, mail och Skype. Vissa entreprenörer har upplevt svårigheter, primärt i antagningsprocessen, speciellt vid tillfällen med högtalartelefon och flera medverkande coacher. Upplevelsen är dock individuell, för vissa entreprenörer fungerar deltagande på distans bra, medan andra tycker det är mer krångligt.

4 Förslag för en framtida ordinarie verksamhet

Generellt

Sammantaget har responsen varit mycket positiv och antalet entreprenörer som tagit kontakt varit över förväntan, speciellt med tanke på att rekryteringsförfarandet var begränsat i tid och omfattning. CSES har redan en existerande inkubatorverksamhet med fokus på sociala entreprenörer vilket bör ha bidragit till det faktum att flera av deltagarna på kort tid tagit betydande steg i utvecklingen av sina idéer och verksamheter. Deltagande entreprenörer har varit mycket positiva till satsningen vilket bidrar till CSES slutsats att denna verksamhet på ett framgångsrikt sätt, med en anpassad process och särskilt utvecklade verktyg, kan utvecklas till en permanent satsning som komplement till en ordinarie inkubatorverksamhet. Det är angeläget att ta tillvara äldres drivkraft och kompetens – liksom att fler innovativa tjänster och produkter, som skapar nytta för en växande äldre generation, realiserar.

Trots att olika grupper såsom unga, äldre, aktiva på arbetsmarknaden, erfarna entreprenörer med flera har något skiftande egenskaper och karaktäristika och en inkubatorprocess för respektive grupp anpassas efter behov, menar vi att det är lika viktigt att man har gemensamma aktiviteter och öppna kontaktytor för att underlätta interaktion, ömsesidigt lärande och kunskapsutbyte.

Rekryteringsprocessen

I en permanent verksamhet behöver mer tid avsättas till själva rekryteringsprocessen samt till att upparbeta långsiktiga samarbeten med relevanta aktörer för hjälp med spridning av information och rekrytering. I uppstartskeedet var det svårt att veta hur stor responsen skulle bli, varför vi använde en relativt bred definition av sociala innovationer, med fokus på att skapa nytta för äldre snarare än ett högt ställt krav på innovation. Eftersom det visat sig finnas ett relativt stort rekryteringsunderlag bör man inom en permanent verksamhet överväga att höja kravet på innovation.

För att nå ut till en mer heterogen grupp, till exempel fler äldre med utländsk bakgrund, bör riktade aktiviteter mot dessa grupper tas med i rekryteringsprocessen.

Behovet av information har varit större och mycket av frågeställningarna handlar om definitioner kring sociala innovationer med mera. Därför föreslås kompletterande aktiviteter och processer kring detta – med syfte att väcka intresse och skapa grundläggande kunskap samt öka inflödet av personer och idéer.

Coachnings- och rådgivningsprocessen

För att möta det upplevda behovet av längre mötestillfällen och mer frekvent kontakt är det viktigt att i en permanent verksamhet allokera mer tid till varje entreprenör.

Då vi identifierat ett generellt större behov av coaching på ett personligt plan än i den ordinarie verksamheten, är kontinuitet och förtroende för coachen viktigt i valet av coach. Coachen bör ha tålamod och förståelse för processen samt vara den sammanhållande länken som kompletteras av ytterligare coacher med spetskompetens anpassad efter entreprenörens individuella behov.

Kurser, seminarier, workshops och andra kompetensutvecklande aktiviteter

Vi har funnit att deltagarna har ett något annorlunda och utökat behov av kunskap kring bland annat ny teknik, försäljning, sociala medier och PR- och marknadsföringsaktiviteter. Inom en permanent verksamhet föreslår vi därför att lägga in moment av kurser, seminarier, workshops inom dessa ämnesområden – dels allmänna tillfällen anpassade till målgruppen 55+, men även möjlighet till individuellt anpassade aktiviteter.

Mötesplatser och nätverksaktiviteter

De nätverksaktiviteter som arrangerats har varit välbesökta och uppskattade. I en permanent verksamhet ser vi ett behov av att skapa fler aktiviteter enbart för nätverkande då det är viktigt att entreprenören ges möjlighet interagera med andra sociala entreprenörer.

Lokal

Eftersom behovet av fast kontorsplats ter sig något mindre föreslår vi ett försök där vissa kontorsplatser är mer temporära och kan användas av flera entreprenörer. Genom att dela arbetsmiljö med andra sociala entreprenörer bidrar man tillsammans till en kreativ och entusiasmerande atmosfär, vilket är en viktig del av syftet med en inkubatorverksamhet. Vi ser det som en viktig aspekt att verka för att fler inom gruppen använder sig av de gemensamma lokalerna, vilket bland annat kan göras genom att upplåta fler temporära platser, arrangera fler nätverksaktiviteter i lokalerna och på andra sätt uppmuntra ömsesidigt erfarenhetsutbyte.

Finansiellt stöd

För att öka riskvilligheten och att entreprenörerna ska kunna köpa tjänster de är i behov av för sin verksamhet, föreslår vi att antagna entreprenörer erbjuds ett mindre finansiellt stöd (förslagsvis 20 000 – 30 000 SEK). Liknande tillvägagångssätt används av UnLtd och har visat sig vara en bidragande framgångsfaktor.

Kunskaps- och erfarenhetsutbyte med andra projekt, verksamheter och aktörer

Även inom en ordinarie verksamhet är det värdefullt med utbyte från andra liknande miljöer, nationellt och internationellt, för att dela kunskap och erfarenhet med gemensamt lärande som mål. CSES skulle i en utökad ordinarie verksamhet vilja undersöka möjlighet till fördjupat samarbete och eventuellt partnerskap med till exempel UnLtd, men även andra relevanta aktörer på nationell och europeisk nivå.

Informationsspridning

Att synliggöra sociala innovationer och socialt entreprenörskap med speciellt fokus på äldre är en viktig och angelägen fråga varför informationsspridning bör vara en prioriterad aktivitet inom en permanent verksamhet. Pressbearbetning, egna arrangemang och deltagande i externa aktiviteter, påverkan och nätverkande inom traditionella innovationsmiljöer, med mera bör vara relevanta aktiviteter.

Geografisk inriktning

Coachningsprocessen kräver ofta en nära kontakt vilket underlättas av geografisk närhet och man uppnår bäst resultat när det är relativt okomplicerat att träffas för att kunna upprätthålla en kontinuitet i coachningen. Behovet är dock individuellt, för vissa entreprenörer fungerar deltagande på distans bra, medan det för andra ter sig mer komplicerat. Sammantaget så är det ändå en avvägning mellan bra kvalitet på coachningen och lång räckvidd när man funderar på vilken geografisk inriktning en inkubatorverksamhet bör ha och det gäller även målgruppen 55+.

Målgrupp

För pilotverksamheten har målgruppen varit personer som är 55+ som har idéer som medför nytta för andra 55+. Det är en ganska snäv avgränsning och det går inte att utesluta att fler personer skulle kunna få hjälp eller fler goda idéer skulle kunna tas tillvara om man lättade på något av kraven. Man skulle till exempel kunna tänka sig en verksamhet som tillvaratar äldres erfarenheter, kompetens och drivkrafter oavsett om deras idéer kommer andra äldre till nytta eller inte. Alternativt utforma verksamheten så att den fångar upp alla goda och hållbara idéer som medför nytta för äldre oavsett om entreprenören själv är äldre eller inte.

VINNOVAs publikationer

Mars 2013

För mer info eller för tidigare utgivna publikationer se www.VINNOVA.SE

VINNOVA Analys

VA 2013:

- 01 Chemical Industry Companies in Sweden
- 02 Metallindustrin i Sverige 2007 - 2011
- 03 Eco-innovative Measures in large Swedish Companies - An inventory based on company reports
- 04 Gamla möjligheter - Tillväxten på den globala marknaden för hälso- och sjukvård till äldre
- 05 Rörliga och kopplade - Mobila produktionssystem integreras

VA 2012:

- 01 Impact of innovation policy - Lessons from VINNOVA's impact studies. *För svensk version se VA 2011:10*
- 02 Lösningar på lager - Energilagringstekniken och framtidens hållbara energiförsörjning
- 03 Friska system - eHälsa som lösning på hälso- och sjukvårdens utmaningar
- 04 Utan nät - Batterimarknadens utvecklingsmöjligheter och framtida tillväxt
- 05 Sveriges deltagande i sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling (FP7) - Lägesrapport 2007 - 2011. *Finns endast som PDF*
- 06 Företag inom fordonsindustrin - Nationella, regionala och sektoriella klusterprofiler som underlag för analys- och strategiarbete
- 07 Svensk Life Science industri efter AstraZenecas nedskärningar. *Finns endast som PDF*
- 08 EUREKA Impact Evaluation - Effects of Swedish participation in EUREKA projects
- 09 Uppföljning avseende svenskt deltagande i Eurostars. *För engelsk version se VA 2012:10. Finns endast som PDF*
- 10 Follow-Up of Swedish Participation in Eurostars. *För svensk version se VA 2012:09. Finns endast som PDF*

VA 2011:

- 01 Smart ledning - Drivkrafter och förutsättningar för utveckling av avancerade elnät
- 02 Framtid med växtverk - Kan hållbara städer möta klimatutmaningarna?

- 03 Life science companies in Sweden including a comparison with Denmark
- 04 Sveriges deltagande i sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling (FP7) - Lägesrapport 2007-2010, fokus SMF. *Finns endast som PDF. För kortversion se VA 2011:05*
- 05 Sammanfattning Sveriges deltagande i FP7 - Lägesrapport 2007-2010 - Fokus SMF. *Kortversion av VA 2011:04*
- 06 Effektanalys av forskningsprogram inom material från förnyelsebara råvaror
- 07 Effektanalys av starka forsknings- & innovationssystem. *Finns endast som PDF. För kortversion se VA 2011:08*
- 08 Sammanfattning - Effektanalys av starka forsknings- & innovationssystem. *Kortversion av VA 2011:07*
- 09 Samarbete mellan Sverige och Kina avseende vetenskaplig sampublicering - aktörer, inriktning och nätverk. *Finns endast som PDF*
- 10 När staten spelat roll - lärdomar av VINNOVAs effektstudier. *För engelsk version se VA 2012:01*

VINNOVA Information

VI 2013:

- 01 Branschforskningsprogrammet för skogs- & träindustrin - Projektkatalog 2013
- 02 Destination Innovation- Inspiration, fakta och tips från Ungas Innovationskraft
- 03 Inspirationskatalog - Trygghetsbostäder för äldre
- 04 Challenge-Driven Innovation - Societal challenges as a driving force for increased growth. *För svensk version se VI 2012:16*
- 05 Innovationsupphandling - en möjlighet till förnyelse och utveckling
- 06 Årsredovisning 2012
- 07 Trygghetsbostäder för äldre - en kartläggning. *Finns endast som PDF*
- 08 Äldre entreprenörer med sociala innovationer för äldre - en pilotstudie kring en inkubatorverksamhet för äldre. *Finns endast som PDF*

- 09 Fixartjänster i Sveriges kommuner - Kartläggning och samhällsekonomisk analys. *För kortversion se VINNOVA Information VI 2013:10*
- 10 Sammanfattning Fixartjänster i Sveriges kommuner - Kartläggning. *kortversion av VINNOVA Information VI 2013:09*

VI 2012:

- 02 Så blir Sverige attraktivare genom forskning och innovation - VINNOVAs förslag för ökad konkurrenskraft och hållbar tillväxt till regeringens forsknings- och innovationsproposition
- 03 Idékatalog - Sociala innovationer för äldre
- 04 Innovation i offentlig upphandling - Ett verktyg för problemlösning
- 05 Årsredovisning 2011
- 06 *UTGÅR, ersätts av VI 2012:15*
- 07 Din kontakt till EU:s forsknings- och innovationsprogram
- 08 Uppdrag att stärka det svensk-kinesiska forsknings- och innovationssamarbetet. *Finns endast som PDF*
- 09 Projektkatalog eTjänster. Slutkonferens - summering och reflektioner
- 10 Hållbara produktionsstrategier samt Tillverkning i ständig förändring - Projektkatalog 2012
- 11 VINNVÄXT
- 12 Effekter av innovationspolitik - Tillbakablickar och framtidsperspektiv
- 13 Banbrytande IKT - Projektkatalog
- 14 Smartare, snabbare, konvergerande lösningar - Projektkatalog inom området IT och Data/ Telekommunikation i programmet Framtidens kommunikation
- 15 Fordonsstrategisk forskning och innovation för framtidens fordon och transporter
- 16 Utmaningsdriven innovation - Samhällsutmaningar som drivkraft för stärkt tillväxt. *För engelsk version se VI 2013:04*
- 17Handledning för insatser riktade mot tjänsteverksamheter och tjänsteinnovation. *Finns endast som PDF*

VI 2011:

- 01 Framtidens personresor - Projektkatalog
- 02 Miljöinnovationer - Projektkatalog
- 03 Innovation & Gender
- 04 Årsredovisning 2010
- 05 VINN Excellence Center - Investing in competitive research & innovation milieus
- 06 VINNOVA Sweden's Innovation Agency
- 07 Challenge-driven Innovation - VINNOVA's new strategy for strengthening Swedish innovation capacity. *För svensk version se VI 2011:08*
- 08 *UTGÅR, ersätts av VI 2012:16. För engelsk version se VI 2011:07*
- 09 *UTGÅR, ersätts av VI 2012:02*
- 10 Projektkatalog - Innovationer för framtidens hälsa.
- 11 *UTGÅR, ersätts av VI 2012:06*
- 12 *UTGÅR, ersätts av VI 2012:14*
- 13 *UTGÅR, ersätts av VI 2012:04*

VINNOVA Policy

VP 2011:

- 01 Tjänstebaserad innovation - Utformning av insatser som möter behov hos företag och organisationer. *Finns endast som PDF*
- 02 Regeringsuppdrag Kina - "Föreslå områden för förstärkt långsiktigt forsknings-, innovations- och utbildningssamarbete med Kina" U2010/7180/F. *Finns endast som PDF*
- 03 Behov av kunskap och kompetens för tjänsteinnovationer
- 04 Utveckling av Sveriges kunskapsintensiva innovationssystem - Huvudrapport - Underlag till forsknings- & innovationsproposition
- 05 Utveckling av Sveriges kunskapsintensiva innovationssystem - Bilagor - Underlag till forsknings- & innovationsproposition

VINNOVA Rapport

VR 2013:

- 01 Från eldsjälssdrivna innovationer till innovativa organisationer - Hur utvecklar vi innovationskraften i offentlig verksamhet?
- 02 Second International Evaluation of the Berzeli Centra Programme
- 03 Uppfinningars betydelse för Sverige - Analys av och förslag till hur den svenska innovationskraften kan utvecklas och tas tillvara bättre

VR 2012:

- 01 Utvärdering av Strategiskt gruvforskningsprogram - Evaluation of the Swedish National Research Programme for the Mining Industry
- 02 Innovationsledning och kreativitet i svenska företag
- 03 Utvärdering av Strategiskt stålforskningsprogram för Sverige - Evaluation of the Swedish National Research Programme for the Steel Industry
- 04 Utvärdering av Branschforskningsprogram för IT & Telekom - Evaluation of the Swedish National Research Programme for IT and Telecom
- 05 Metautvärdering av svenska branschforskningsprogram - Meta-evaluation of Swedish Sectoral Research Programmes
- 06 Utvärdering av kollektivtrafikens kunskapslyft. *Finns endast som PDF*
- 07 Mobilisering för innovation - Studie baserad på diskussioner med 10 koncernledare i ledande svenska företag. *Finns endast som PDF*
- 08 Promoting Innovation - Policies, Practices and Procedures
- 09 Bygginnovationers förutsättningar och effekter
- 10 Den innovativa värden
- 11 Framtidens personresor - Slutrapport. Dokumentation från slutkonferens hösten 2011 för programmet Framtidens personresor
- 12 Den kompetenta arbetsplatsen
- 13 Effektutvärdering av Produktionslyftet - Fas 1: 2007-2010. *Finns endast som PDF*

VR 2011:

- 01 Hundra år av erfarenhet - Lärdomar från VINNVÄXT 2001 - 2011
- 02 Gender across the Board - Gender perspective on innovation and equality. *För svensk version se VR 2009:20*

- 03 Visioner och verklighet - Några reflexioner kring eHälsostategin för vård och omsorg. *Finns endast som PDF*
- 04 Hälsa genom e - eHälsorapporten 2010. *Finns endast som PDF*
- 05 Halvtidsutvärdering av branschforskningsprogrammet för skogs- & träindustrin - Mid-term evaluation of the Swedish National research programme for the forest-based sector
- 06 Leadership Mandate Programme - The art of becoming a better centre director. *För svensk version se VR 2010:18*
- 07 The policy practitioners dilemma - The national policy and the transnational networks
- 08 Genusvägar till innovation - Erfarenheter från VINNVÄXT. *Finns endast som PDF*
- 09 Att utveckla Öppna Innovationsarenor - Erfarenheter från VINNVÄXT
- 10 White Spaces Innovation in Sweden - Innovation policy for exploring the adjacent possible
- 11 Etapputvärdering av centrumbildningen Virtual Prototyping and Assessment by Simulation - ViP. *Finns endast som PDF*
- 12 Tjänsteinnovationer i offentlig sektor - Behov av forskningsbaserad kunskap och konsekvens
- 13 Competences supporting service innovation - a literature review. *Finns endast som PDF*
- 14 Innovationsdrivande forskning i praktiken - Samverkan mellan forskare och praktiker för att skapa organisatoriska innovationer. *Finns endast som PDF*
- 15 Det offentliga stödsystemet för hantering av företags immateriella tillgångar - Kartläggning och analys
- 16 Innovative Growth through Systems Integration and Glocalisation - International evaluation of the 2004 VINNVÄXT programme initiatives
- 17 Ready for an early Take Off? - International evaluation of the VINNVÄXT initiatives in early stages

VINNOVA stärker Sveriges innovationskraft

VERKET FÖR INNOVATIONSSYSTEM – SWEDISH GOVERNMENTAL AGENCY FOR INNOVATION SYSTEMS

VINNOVA, SE-101 58 Stockholm, Sweden Besök/Office: Mäster Samuelsgatan 56
Tel: +46 (0)8 473 3000 Fax: +46 (0)8 473 3005
VINNOVA@VINNOVA.SE WWW.VINNOVA.SE